

VIZUĀLĀS KOMUNIKĀCIJAS UZSKATES LĪDZEKĻU SATURS SPECIĀLĀ ARTISTISKUMA STILU VEIDOŠANĀ JAUNAJĀM MĀKSLAS VINGROTĀJĀM

*Visual communication graphic guidance's content of special artistry
style creation for young rhythmic gymnasts*

Katrīna Krafte

Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmija, Latvija

Viesturs Lāriņš

Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmija, Latvija

Andra Fernāte

Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmija, Latvija

Abstract. *The artistic evaluation of the competitive composition has a significant effect on the final result in rhythmic gymnastics. An important criterion of artistry is the ability of gymnasts to prove the idea and image of music-accompanied composition dynamically and emotionally. Thus, special artistry like imagery and its style is one of the determining tools for making an aesthetic impression, which accordingly affects the subjective evaluation of the composition. Considering the early specialization in rhythmic gymnastics, it is necessary to develop imagery of gymnasts already at the initial preparatory stage by using visual communication metaphoric graphic guidance. The aim of the research is to create a content of visual communication graphic guidance to develop the perception of special artistry styles for young rhythmic gymnasts (ages 4-6). To achieve the research goal scientific and specialized literature analysis and modelling methods were used. The graphic guidance was developed according to each style of special artistry, based on the visual communication design principles, illustrating the styles in the form of age-appropriate metaphors symbolized by animals, flowers, the environment, and other elements. In total, the content of 32 visual communication graphic guidance was developed.*

Keywords: *content of visual communication, creation of special artistry styles, rhythmic gymnastics.*

Ievads

Introduction

Pieaugot tehniskajai sarežģītībai mākslas vingrošanā, artistiskuma jeb mākslinieciskā izteiksmīguma vērtējums ir cieši saistīts ar kompozīcijas tehnisko saturu un tās izpildījumu. Termins “speciālais artistiskums mākslas vingrošanā”

ir specializēts jēdziens, kas tiek lietots, lai izteiktu māksliniecisko izteiksmīgumu, kas raksturīgs tieši mākslas vingrošanai. Speciālais artistiskums jeb mākslinieciskais izteiksmīgums mākslas vingrošanā ietver tēlainību un stilu, kas ir viens no noteicošajiem līdzekļiem estētiskā iespaida radīšanai, ietekmējot subjektīvo kompozīcijas vērtējumu (Viner, 2012; Terekhina, Kryuchek, Medvedeva, & Zenovka, 2014). Stils jeb izteiksmes veids ir noturīgu izteiksmes līdzekļu paņēmieni kopums, lai veicinātu tēlainību, savienojot vienotā veselumā formu un saturu, izteiksmi, laikmetu un personību (Spalva, 2013). Neskatoties uz to, ka kolektīvās bezapziņas vēstījumi simbolu, arhetipisko tēlu un sižetu veidā ir pazīstami un saprotami visiem, to uztveres subjektivitāti rada katra indivīda domāšanas, uztveres mehānisms un specifika (Jungs, 2005; Jung, 2021). K.G. Jungs empīriski noteica un sistematizēja izpratni par cilvēka psihi un tās struktūrā noteica trīs dihotomiju pārus: intraversija / ekstraversija, sensorika / intuīcija, loģika / ētika. Dihotomiju galējības nepastāv, bet tomēr kāda no tām dominē, tās var mainīties gan ārēju, gan iekšēju psihi ietekmējošu procesu rezultātā (Jung, 2021). Mākslas vingrošanā ar tajā prevalējošo tēlainību tiek akcentēta sakarība starp vingrotāju uztveres īpatnībām un simbolisko un abstrakto domāšanu, uzsverot intuīcijas dominanci pār sensoriku (Podgornaya, 2017). Tādejādi var izvirzīt pieņēmumu, ka ir mākslas vingrotājas, kurām dabiski piemīt tēlaina uztvere, bet citām tā nav tik raksturīga.

Jaunajām vingrotājām no 4 līdz 6 gadu vecumam ir noteikta cieša korelācija starp tēlainību un emocionālo izteiksmīgumu, savukārt ar kustību izteiksmīgumu, zemās tehniskās sagatavotības dēļ, korelācija ir vājāka. Savukārt no 8 līdz 10 gadus vecām vingrotājām, paaugstinoties tehniskās sagatavotības līmenim, nereti pazeminās emocionālais izteiksmīgums (Viner, 2012). Šī sakarība ir izskaidrojama ar to, ka bērniem līdz 7 - 9 gadu vecumam prevalē labās smadzeņu puslodes darbība un viņiem ir raksturīga uzvedības nepiespiestība, zems apzinātības līmenis, augsta emocionalitāte un viņu izziņas darbība raksturojas ar tēlainību, bet bērnam pieaugot, dažādu iekšēju un ārēju apstākļu rezultātā kognitīvajos procesos sāk prevalēt kreisā smadzeņu puslode ar tās loģiskumu (Yemelyanova, 2021). Mākslas vingrotājām tēlainību būtu nepieciešams attīstīt no 4 līdz 6 gadu vecumam abstraktu simbolu veidā, kamēr vēl piemīt tēlainā uztvere un domāšana.

Pētījuma mērķis ir izstrādāt vizuālās komunikācijas uzskates līdzekļu saturu speciālā artistiskuma stilu veidošanai mākslas vingrotājām no 4 līdz 6 gadu vecumam sākuma sagatavošanas posmā.

Pētījumā tika pielietotas zinātniskās un speciālās literatūras analīze, kā arī modelēšanas metode.

Speciālā artistiskuma stilu vizuālās komunikācijas līdzekļu saturs *Content of visual communication graphic for special artistry style*

Sacensību kompozīcijas izveidošanas process mākslas vingrošanā ir virzīts uz augstu sportisko rezultātu sasniegšanu un spilgta, emocionāla, empātiska iespaida radīšanu mērķauditorijai. Sacensību kompozīcija mākslas vingrošanā tiek veidota ievērojot vispārpieņemtos dramaturģijas likumus ar tēlu, sižetu un tiem piemītošo atribūtiku (Terekhina et al., 2014).

Horeogrāfam kā priekšnesuma radītājam ir sarežģīti izveidot tehniski augstvērtīgu, skaistu, tēlainu mākslas vingrošanas kompozīciju, kuru vingrotāja spēj veiksmīgi prezentēt. Mākslas vingrošanā trenerim un horeogrāfam ir izaicinājums vingrotājas kompozīcijai piemeklēt tēlu, ko viņa varētu veiksmīgi prezentēt sacensībās. Tātad ir precīzi jāzina prezentētāja, prezentējamā priekšnesuma un mērķauditorijas raksturīpašības. Iepriekšējie – vienkāršotie – priekšstati par cilvēku uzvedības motīviem vairs nav aktuāli, jo cilvēka uzvedības motīvi ir daudz komplicētāki (Eriomin & Kiseleva, 2007), cilvēka uzvedību nosaka kaut kas dziļāks par viņa apziņu. Pastāv identiskas, visiem cilvēkiem kopīgas psihes struktūras kognitīvās kategorijas – arhetipi, kuri tiek pārmantoti un izriet no kolektīvās bezapziņas, tie nosaka to kā cilvēks domā, uzvedas, uztver pasauli (Jungs, 1996; Jung, 2021) un vizuālās komunikācijas vēstījumus (Lupton, 2022). Arhetipi neizpaužas kā vienu un to pašu simbolisko tēlu kopums dažādiem cilvēkiem, bet drīzāk tie raksturo iedzimtu struktūru cilvēka psihē, nevis simbolisku attēlojuma formu. Konkrētas arhetipu attēlojumu formas atšķiras gan dažādu kultūru pārstāvjiem, gan katram cilvēkam individuāli. Šo arhetipisko lomu modeļu veidotie tēli, simboli un pirmtēli izpaužas pasakās, dažādu tautu mītos, tautasdziesmās, mākslā un pat sapņos (Mark & Pearson, 2005; Krans, 2018; Jung, 2020; Zinkevich-Evstegneeva, 2021). Spilgta simboliskā nozīme piemīt dzīvniekiem. Jau senie cilvēki dažādās pasaules malās attēloja dzīvniekus alu zīmējumos piešķirot tiem konkrētas īpašības un raksturīgo uzvedību (Yemelyanova, 2021; Estes, 2022). Pamazām mutvārdu daiļradē no paaudzes paaudzē tika nodotas pasakas, nostāsti, mīti, leģendas par dažādiem notikumiem. Ļoti bieži tajos cilvēku uzvedība tika pielīdzināta dzīvniekiem un otrādi, apkārtējā pasaule, vide ar cilvēkiem mijiedarbojas (Zinkevich-Evstegneeva, 2021). Sekojoši, jau paaudzēm ilgi veidojās diezgan konkrētas asociācijas, kuras pēc būtības var pielīdzināt arhetipiem (Jungs, 1996; Jung, 2020; Zinkevich-Evstegneeva 2021; Jung, 2021). Balstoties uz šīm asociācijām cilvēces vēsturiskajā attīstībā dažādu dzīvnieku personifikācijas tika iekļautas arī reliģiskajos konceptos.

Simboliski dzīvnieki sevī iemieso ne tikai dažādas īpašības, bet arī dabas stihijas. Gaisa stihiju asociatīvi iemieso kode, sikspārnis, jāņtārpiņš, bite, kolibri, grifs, krauklis, pūce, spāre, lakstīgala, pāvs, vanags, ērglis; uguns stihiju – ugunsskudra, hiēna, skorpions, ķirzaka, pantera, tarantuls, kamielis, gazele,

leopards, tīģeris, kobra, zebra, lauva, zilonis; ūdens stihiju – krokodils, dzelkšņraja, zivs, jūras zvaigzne, astonkājis, bebrs, austere, bruņurupucis, varde, ūdrs, haizivs, gulbis, delfins, valis; zemes stihiju – lācis, slieka, pele, trusis, jenots, lapsa, čūska, bizons, jērs, briedis, stirna, vilks, zirneklis, zirgs, kā arī dažādi mītiskie radījumi, kuri simbolizē kosmosa, ētera stihiju – jūras čūska, pūķis, vienradzis (Krans, 2018).

Tādejādi var apgalvot, ka dažādās kultūrās ir izveidojusies noturīga, vispārpieņemta un viegli saprotama uztvere par to, kādas īpašības piemīt dažādiem dzīvniekiem un kā tās korelē ar cilvēku uzvedību (Estes, 2022).

Arī augiem un ziediem tiek piešķirta dziļa simboliskā jēga, tie tiek personificēti dažādās kultūrās gluži tāpat kā dzīvnieki. Dvēseles nevainību un šķīstību simbolizē baltā lilija, zieda narcises vārdā ir nosaukts psiholoģiskais sindroms – narcisisms. Ziedu un augu simbolika var būt kā vispārpieņemta, tā arī var tikt personificēta katrai dzimtai vai cilvēkam atsevišķi. Šo personifikāciju spilgti parāda Anna Sakse, savos literārajos darbos pamatā ietekmējoties no sengrieķu leģendām, dažādu tautu pasakām (ķīniešu, japāņu, indiešu, dažādu Eiropas tautu) un, protams, latviešu tautas pasakām. Klasiskajā pasaku izdevumā katrai pasakai ir pievienota arī mākslinieka Kārļa Sūniņa ilustrācija. Ir būtiski minēt, ka arī krāsa ir svarīga, jo asociējas ar dažādām dabas parādībām un cilvēciskajām īpatnībām. Agresivitāte asociējas ar sarkano krāsu, uguns – ar siltumu un dzelteni krāsu, auglība – ar zaļo. Cilvēci jau sen ir interesējusi kolektīvās bezapziņas simbolu un sapņu tulkošana (Jung, 2020), kas parādās arī dažādās iztēles spēlēs (Dixit, Imaginarium, u.c.). Tajās simboliski un metaforiski ir attēloti arhetipiskie tēli un sižeti – dievišķā/religiozā tematika, sendienu varoņi, senās leģendas, pazīstami mākslas darbi, pasaku tematika, mitoloģiskas būtnes, vēsturiskās personības, dzīvnieki tiem raksturīgajā vidē un ar raksturīgajām īpatnībām, vide ar dabas ainavām un būvēm (Roubira & Coudray, 2019).

Secināms, ka vizuālās komunikācijas uzskates līdzekļu saturam speciālā artistiskuma stilu veidošanai mākslas vingrotājām no 4 līdz 6 gadu vecumam jāatspoguļo mākslinieciskās formas jēgu vienotā veselumā, attēlojot arhetipus vecumposmam atbilstošu metaforu veidā, raksturojot stila estētisko ideālu.

Metodoloģija *Methodology*

Pētījumā pielietota zinātniskās un speciālās literatūras analīze, kā arī modelēšanas metode, lai izstrādātu vizuālās komunikācijas uzskates līdzekļu saturu speciālā artistiskuma stilu veidošanai mākslas vingrotājām no 4 līdz 6 gadu vecumam sākuma sagatavošanas posmā.

Vizuālās komunikācijas uzskates līdzekļu saturs speciālā artistiskuma stilu veidošanai mākslas vingrotājām no 4 līdz 6 gadu vecumam tika veidots pamatojoties uz arhetipu teorijām un vizuālās komunikācijas principiem, stilus

attēlojot vecumposmam atbilstošu metaforu veidā, ko simbolizē dzīvnieki, ziedi, vide un citi elementi. Teorētiskajā pamatojumā tika izmantota K.G. Junga arhetipu un simbolisma teorija (Jungs, 1996; Jung, 2019; Jung, 2020; Jung, 2021), uz to balstītā sengrieķu mitoloģijas 7 arhetipu teorija (Shinoda-Bolen, 2020), 12 arhetipu teorija (Mark & Pearson, 2005), ņemot vērā, ka veiksmīgi veidots dizains, izmantojot arhetipiskos tēlus, sižetus, un ievērojot dramaturģijas principus, ne tikai informē, bet arī vēsta par vērtībām, rada atbilstošu emocionālo fonu un rosina darbību (Mark & Pearson, 2005). Pamatojoties uz pasaku terapijas teoriju, bērni līdz 5 gadu vecumam sevi identificē ar dzīvniekiem, cenšas tiem līdzināties, bet 6-7 gadu veciem bērniem caur tēlainiem stāstījumiem, pasakām veidojas pasaules uztvere (Zinkevich-Evstegneeva, 2021). Dramaturģijas un stāsta, pasakas veidošanas teorija (Zinkevich-Evstegneeva, 2021; Lupton, 2022) izmantota, lai vizuāli treniņu procesā veidotu izpratni par speciālā artistiskuma stiliem mākslas vingrotājām no 4 līdz 6 gadu vecumam.

Ar dzīvniekiem vizualizēto arhetipu analīzē iekļauts Kimas Kransas (Krans, 2018) "Mežonīgais nezināmais. Dzīvnieku gars" izdevums. Izdevumā esošās atklātnes ir veidotas balstoties uz dažādu tautu ticējumiem, leģendām, pasakām, kā arī uz intuitīvo uztveri, tam ar ko cilvēks asociē attiecīgo dzīvnieku. Komplektā ir iekļauti 63 zīmējumi, kuri simbolizē dažādu rakstura īpašību un uzvedības kopumu. No tiem pētījumam tika izvēlēti 32 zīmējumi, kas tika izmantoti vizuālās komunikācijas uzskates līdzekļu satura izstrādē speciālā artistiskuma stilu veidošanai mākslas vingrotājām.

Ar ziediem/augiem vizualizēto arhetipu analīzē tika izvēlētas 33 pasakas (Sakse, 2018), kurās tiek izmantotas metaforas un personifikācijas cilvēcisku īpašību aprakstīšanai, izmantojot vienkāršus ziedus/augus, taču bērniem šajā vecumposmā daži no tiem var būt arī nepazīstami. Pasakās viss tiek paskaidrots un tēlaini ilustrēts, kā arī katram ziedam/augam piešķirts noteikts īpašību kopums, kas palīdz attīstīt iztēli. Izmantotie ziedi/augi ir – sniegpulkstenīte, forsteriāna, pienene, ķirsis, cūkausis, narcise, hiacinte, jasmīns, ceriņi, vijolīte, magone, lapsaste, kurpītes, kamēlija, saulgrieze (saulespuķe), lotoss, naktsvijole, mežroze, lauztā sirds, gladiola, puķu zirnītis, tītenis, sausziedis, dzegužasara, ūdensroze, lilija, orhideja, balzamīne, granātkoks, peonija, magnolija (Sakse, 2018). Pasaku apkopojumā ir 33 pasakas, bet vizuālās komunikācijas uzskates līdzekļu satura izstrādē speciālā artistiskuma stilu veidošanai mākslas vingrotājām tika izmantotas 32 pasakas. Pasaka "Zaķkāposti" netika izmantota.

Modelēšana šajā pētījumā ietver simbolizāciju – uzskatāmības piešķiršanu speciālā artistiskuma stiliem mākslas vingrošanā. Speciālā artistiskuma stilu vizuālajai modelēšanai kā analogija tika izmantota iztēli attīstošās galda spēles "Dixit" laidiena "Revelations" vizualizācija, jo tajā veiksmīgi savienoti dažādi elementi un radīts simboliski metaforisks attēlojums vizuālajā attēlā (Roubira & Coudray, 2019).

Pētījuma rezultāti Results

Mūsu iepriekšējā pētījumā (Krafte et al., 2021) speciālā artistiskuma stilu teorētiskā klasifikācijas un sistematizācijas veidošana mākslas vingrošanā tika balstīta uz arhetipu teoriju (Jungs, 1996, Shinoda-Bolen, 2020).

1. tabula. *Arhetipi speciālā artistiskuma stilos mākslas vingrošanas kompozīcijās pēc arhetipu teorijām* (Mark & Pearson, 2005, Shinoda-Bolen, 2020)

Table 1 *Archetypes in styles of special artistry in rhythmic gymnastics compositions by the archetypes theories* (Mark & Pearson, 2005, Shinoda-Bolen, 2020)

Arhetipi (Shinoda-Bolen, 2008)	Persefone	Atēna	Afrodīte	Hēra un Dēmetra	Artemīda un Hestija
Stili	gaišais ēnas	gaišais ēnas		gaišais ēnas	gaišais ēnas
	gaišais ēnas	gaišais ēnas		gaišais ēnas	gaišais ēnas
	gaišais ēnas	gaišais ēnas		gaišais ēnas	gaišais ēnas
	gaišais ēnas	gaišais ēnas		gaišais ēnas	gaišais ēnas
Arhetipi (Mark & Pearson, 2021)	Vientiesis	Jokdaris		Burvis	Varonis / Kareivis
	Jaukais puisis	Dumpinieks		Aizgādnis	Valdnieks
	Pētnieks			Gudrais	
	Radītājs			Mīlnieks / Estēts	

Šajā pētījumā minētā klasifikācija un sistematizācija tika papildināta ar 12 arhetipu teoriju (Mark & Pearson, 2005) (1.tab.). Tabulā (1.tab.) izmantota uz 7 sengrieķu dievietēm balstītā teorija (Shinoda-Bolen, 2005) Persefones, Atēnas, Afrodītes, Hēras, Dēmetras, Artemīdas, Hestijas veidolos un Mark & Pearson 12 arhetipu teorijas ar naiva, brīnumiem ticoša Vientieša, kolektīvā iekļauties griboša, labsirdīga Jaukā puisa; jaunu apvāršņu un teritoriju atklājēja Pētnieka; skatuves mākslinieka, esošās morāles izaicinātāja, citu izjokotāja Jokdara; gatava iet pretim novecojušiem uzskatiem, romantiķa Dumpinieka; spilgtas jaunrades un drāmas pārņemta Radītāja; mīlestības un skaistuma alkstoša manipulatora Mīlnieka/ Estēta; burvestībām un sapņu realizāciju aizņemtā Burvja; empātiska un pašuzpurējoša Aizgādņa; vieduma un apgarota Gudrā; kvēla aizstāvja, mērķtiecīga, uzstājīga Varoņa/Kareivja; atbildīga, esošo sistēmu strukturējoša Valdnieka tēliem (Mark & Pearson, 2005). Minētajās teorijās ir uzsvērtā to hronoloģiska un secīga atbilstība personības attīstības līmeņiem un vecumposmiem, un vērojams “varoņa ceļš” (Mark & Pearson, 2005; Jung, 2019; Jung, 2020; Jung, 2021, Zinkevich-Evstegneeva, 2021; Estes, 2022; Lupton, 2022), kura laikā iziet transformāciju un sasniedz savus mērķus. Taču pētījumā, strukturējot tēlainību mākslas vingrošanā, šī koncepcija netika ņemta vērā, jo speciālā artistiskuma stili ir atspoguļoti vienā laika dimensijā un ir vienlīdz un vienlaikus apgūstami visām vingrotājām, neatkarīgi no viņu vecuma.

Mūsu pētījuma (Krafte et al., 2021) ietvaros tika izveidoti 32 speciālā artistiskuma stili mākslas vingrošanā. Stihiju sadalījums un speciālā artistiskuma stilu formas un arhetipi/motīvi ir izstrādāti jau iepriekš (Krafte et al., 2021), taču pašreizējā koncepcijā ir veikti daži precizējumi, kā arī katrs stils līdzīgi arhetipam ir attēlots savā gaišajā un ēnas izpausmēs (2.tab.) vadoties pēc K. G. Junga arhetipu un simbolisma teorijas (Jungs, 1996; Jung, 2020; Jung, 2021).

2. tabula. *Speciālā artistiskuma stilu shematisks attēlojums pēc to darbības motīviem un formas mākslas vingrošanā*

Table 2 *Schematic of special artistry styles by action motives and forms in Rhythmic gymnastics*

		Gaišā izpausme				Ēnas izpausme				Forma	
		Stihija									
Stihija	Forma	Gaiss	Uguns	Ūdens	Zeme	Gaiss	Uguns	Ūdens	Zeme	Forma	
		Motīvs									
		Sapņotāja	Medniece	Aprūpētāja	Varone	Spītniece	Iekarotāja	Pamāte	Karaliene		
Gaiss	Bezrūpīgā	1.1	2.1	3.1	4.1	5.1	6.1	7.1	8.1	Dum-pīgā	
Uguns	Kareivīgā	1.2	2.2	3.2	4.2	5.2	6.2	7.2	8.2	Uzbrū-košā	
Ūdens	Jutekliskā	1.3	2.3	3.3	4.3	5.3	6.3	7.3	8.3	Nomā-cošā	
Zeme	Varonīgā	1.4	2.4	3.4	4.4	5.4	6.4	7.4	8.4	Cietsir-dīgā	
		Draiskais	Drama-tiskais	Roman-tiskais	Dabis-kais	Draiskais	Drama-tiskais	Roman-tiskais	Dabis-kais		
Ārējā izskata tips											

Katrs attiecīgais tēls tika atspoguļots balstoties uz arhetipu raksturojumiem (Jungs, 2005; Mark & Pearson, 2005; Shinoda-Bolen, 2020), uz stihiju un tiem atbilstošo darbības formu raksturojumiem secībā gaiss-uguns-ūdens-zeme (Bozhko, 2017) un uz ārējā izskata tipiem, vizuāli nosakāmiem pēc formas, līnijām, kontrastiem, mēroga – draiskais, dramatiskais, romantiskais, dabiskais (Kibbe, 1987; Larson, 2012) atbilstoši stihijām un arhetipiem.

Kopumā tika izveidots 32 vizuālās komunikācijas uzskates līdzekļu saturs speciālā artistiskuma stilu veidošanai mākslas vingrotājām no 4 līdz 6 gadu vecumam sākuma sagatavošanas posmā. Vizuālās komunikācijas uzskates līdzekļu saturs tika veidots atbilstoši katram speciālā artistiskuma stilam: 16 līdzekļi gaišajā un 16 līdzekļi ēnas izpausmē (2.tab.).

Kā speciālā artistiskuma stila raksturojuma piemēri mākslas vingrošanā pētījumā turpmāk tiek analizēti iepriekš (2.tab.) norādītie stili – 2.3 “Maigais reibums” un – ēnas izpausmē – 6.3. “Saldā inde” (3.tab.).

Speciālā artistiskuma stila “Maigais Reibums” simboliskajam attēlojumam tika izvēlēts R. Zemekisa filmas “Kas iegāza trusi Rodžeru?” tēls Džesika Rebita – apburoša, valdzinoša skaistule, kabarē dziedātāja un dejojāja. Viņas veidols atbilst Jokdara, Dumpnieka, Radītāja, Mīlnieka/Estēta un Burvja arhetipiem, par ko liecina valdzinošais ārējais izskats, sarkanā, violetā krāsa un to kontrastainais savienojums; kā dzīvnieks tika izvēlēta lapsa, pateicoties tās ārējam izskatam, krāsu gammai un kustībām, kas ir līdzīgas stila tēlam. Lapsa ir gudrības,

viltības, uzņēmīguma un radošuma iemiesojums, viņa vienmēr aizstāv savus mīļotos (Krans, 2018) līdzīgi Džesikai Rebitai, kura aizstāv savu vīru Trusi Rodžeru un vienmēr palīdz tam. Kā lapsai piemērotākā vide tika izvēlēta rudenīgais mežs dēļ tai raksturīgā dzīvošanas areāla un krāsu gammas. Stilam piešķirtais nosaukums “Maigais Reibums” un Džesikas Rebitas tēls noteica zieda izvēli – Sarkanā Magone, kura simbolizē miega un sapņu dieva Morfeja burvestības un parādās pavadinātājas veidolā (Sakse, 2018). Lai arī Džesikas Rebitas tēls šķiet valdzinošs un grēcīgs, tomēr viņa ir uzticīga sava vīra sieva, tāpēc viņas sauklis ir “Es neesmu slikta, esmu tā uzzīmēta!”. Stila ēnas pusei “Saldā inde” kā tēls tika izvēlēts noslēpumainā iekarotāja Šamahanas valdniece no A. Puškina pasakas “Par zelta gaili” un no S. Glezina animācijas filmas “Trīs spēkavīri un Šamahanas valdniece”. Tēla veidols atbilst Džesikas Rebitas arhetipiem, taču ēnas izpausmes ietekmē vairāk akcentē Burvi, par ko liecina viņas burvestības un Šamahanas valdnieces sievišķīgais austrumnieciskais tērps tumši violetā un melnā krāsā, viņas mati un seja ir tradicionāli aizklāti. Kā dzīvnieks tika izvēlēta kobra, kas dzīvo Vidusāzijas stepē, jo tā ir bīstama un indīga, kā arī ir ārējā līdzība un līdzīgas kustības. Kobra simbolizē slepenās zināšanas un cilvēka transformāciju tā ceļā (Krans, 2018), kas ir spilgti attēlots animācijas filmā un pasakā Šamahanas valdnieces tēlā. Kā zieds tika izvēlēts tumši violets ceriņš (šķirne “Radžs Kapurs”) – atbilstošās krāsu gammas un stiprā, apreibinošā aromāta dēļ, zem ceriņu krūma var paslēpties, bet izglābties – nē (Sakse, 2018). Tāpēc šī stila sauklis ir “Nē, tu nekur no manis neaizmuksi!”.

3. tabula. *Speciālā artistiskuma stili “Maigais Reibums” un “Saldā inde”*
Table 3. *Special artistry styles “Tender Dizziness” and “Sweet Poison”*

	Gaišā izpausme	Ēnas izpausme
Arhetipi (Mark & Pearson)	Jokdaris, Dumpinieks, Radītājs, Mīlnieks/Estēts, Burvis	
Arhetipi (Shinoda-Bolen)	Afrodīte, Artemīda, Hēra	
Nosaukums	Maigais reibums	Saldā inde
Personāžs	Džesika Rebita (no R. Zemekisa filmas “Kas iegāza trusi Rodžeru?”)	Šamahanas valdniece (no A. Puškina pasakas “Par Zelta gaili”, no S. Glezina animācijas filmas “Trīs spēkavīri un Šamahanas valdniece”)
Stils	Jutekliskā Medniece (2.tab. – 2.3)	Nomācošā Iekarotāja (2.tab. – 6.3)
Tips (Larsen)	Romantiskais dramatisks “Rezonējošais”	
Devīze	Es neesmu slikta, esmu tā uzzīmēta!	Nē, tu nekur no manis neaizmuksi!
Dzīvnieks, totēms	lapsa	kobra
Zieds, totēms	sarkanā magone	ceriņi “Radžs Kapurs”
Krāsa	sarkans, violets, oranžs, kontrastainas krāsu kombinācijas	melns, violets
Vide	rudenīgais mežs	Vidusāzijas stepe
Vizuālās komunikācijas dizains	Stila tēlam piemītošās atribūtikas simbolisks un metaforisks attēlojums	

Izvēlētie simboli spilgti ilustrē speciālā artistiskuma stilus mākslas vingrošanā, kas jaunajām vingrotājām ļauj veidot izpratni par tiem. Tos var paspilgtināt ar atbilstošiem skaņdarbiem. Vizuālās komunikācijas uzskates līdzekļu saturs speciālā artistiskuma stilu veidošanai mākslas vingrotājām no 4 līdz 6 gadu vecumam sākuma sagatavošanas posmā ļaus izvēlēties katras vingrotājas individuālajam tēlainības stilam atbilstošus sacensību kompozīciju tēlus. Tas optimizēs kompozicionālās sagatavošanas procesu, ļaus vingrotājām izteiksmīgi izpildīt kompozīcijas ar pastāvīgi pieaugošu tehnisko sarežģītību un tādejādi uzlabos viņu rezultātus sacensībās.

Secinājumi *Conclusions*

Izstrādātais vizuālās komunikācijas uzskates līdzekļu saturs speciālā artistiskuma stilu veidošanai mākslas vingrotājām no 4 līdz 6 gadu vecumam sākuma sagatavošanas posmā veido 32 vizuālās komunikācijas uzskates līdzekļus. Tie ir atbilstoši katram speciālā artistiskuma stilam: 16 līdzekļi gaišajā – mūsu personības vēlamajā izpausmē un 16 līdzekļi ēnas – mūsu personības negatīvās, nevēlamās puses izpausmē.

Vizuālās komunikācijas uzskates līdzekļu saturā ir iekļauti arhetipiskie tēli un sižeti, kuri attēloti simboliskā veidā, apvienojot dzīvniekus, augus un vidi, veidojot mentālu un kustību izpratni par tēliem mākslas vingrošanā.

Izstrādāto vizuālās komunikācijas uzskates līdzekļu satura pielietošana speciālā artistiskuma stilu veidošanā mākslas vingrotājām no 4 līdz 6 gadu vecumam sākuma sagatavošanas posma treniņu procesā var sekmēt kompozicionālās sagatavošanas procesa optimizāciju, jo tiks sekmēts vingrotāju kompozīcijas izpildes izteiksmīgums pastāvīgi pieaugošā tehniskā sarežģītībā, tādejādi rodot iespēju uzlabot viņu rezultātus sacensībās. Kā arī tiek radīta iespēja treneriem izvēlēties atbilstošu sacensību kompozīciju tēlu, ņemot vērā katras vingrotājas individuālo tēlainību.

Summary

The developed visual communication graphic guidance's content of special artistry styles for young rhythmic gymnasts aged 4 to 6 in the initial preparatory stage consists of 32 visual communication guidance. They are appropriate to each style of special artistry: 16 items in the light – the desired manifest of our personality and 16 items in the manifest of the shadows – the negative, undesirable side of our disposition.

Content of the visual communication graphic guidance includes archetypic images and depicted storylines combining animals, plants, and the environment, creating a mental and movement awareness of the images in rhythmic gymnastics.

The application of the content of the developed visual communication guidance in the creation of special artistry styles for rhythmic gymnasts aged 4 to 6 in the training process' initial preparatory stage may optimize the compositional preparation process since the expressiveness of the composition performance of gymnasts will advance in the increasing technical complexity, thus finding an opportunity to improve their competition results. It also creates an opportunity for coaches to choose the appropriate image of competition compositions, considering the sole imagery of each gymnast.

Literatūra References

- Bozhko, A. (2017). *Socionika. Edinstvo v razlichijah*. Retrieved from: <https://www.andrewbozhko.com/broshura>
- Eriomin, V.V., & Kiseleva E.S. (2007). *Primenenie socioniki v marketinge dlya sozdaniya uspeshnyh brendov*. The scientific theory journal «Vestnik TGPU», № 9 (72), 16-20.
- Estes, K. P. (2022). *Begusshaya s volkami. Zhenskii arhetip v mifah i skazaniyah*. Moskva: Sofija
- Yemelyanova, E. N. (2021). *Mir levshat. Uchimsya bez problem*. Moskva: Airis-Press
- Jung, C. G. (2019). *Eon. Issledovaniya o simvolike samosti*. Moskva: AST
- Jung, C. G. (2020). *Alkhimiya snov. Chetyre arkhetipa (3-e izdanie)*. Moskva: Medkov S.B.
- Jung, C. G. (2021). *Arkhetipy i kollektivnoe bessoznatelnoe*. Moskva: AST
- Jungs, K. G. (1996). *Psihologiskie tipi*, Rīga: Zvaigzne ABC
- Kibbe, D. (1987). *Metamorphosis: Discover Your Image Identity and Dazzle As Only You Can*. New York: Atheneum
- Krafte, K., Lāriņš, V., & Fernāte, A. (2021). *Speciālā artistiskuma stili mākslas vingrošanā. Rēzekne: Sabiedrība. Izglītība. Integrācija (ISSN 1691-5887), 379-391. DOI: 10.17770/sie2021vol4.6303*
- Krans, K. (2018). *The Wild Unknown Animal Spirit Deck and Guidebook*. Harper One
- Larson, D. (2012). *20 Types of Beauty*. Electronic book.
- Lupton, E. (2022). *Dramaturgiya dizayna. Kak, ispol'zuya priemy storitellinga, udivlyat' grafikoy, produktami, uslugami*. Moskva: Eksmo
- Mark, M., & Pearson, S.K. (2005). *Geroi i buntar'*. Moskva: Piter
- Podgornaya, Y.N. (2017), *Individualizaciya psihologicheskoy podgotovki v hudozhestvennoy gimnastike na osnove ucheta socionicheskikh tipov lichnosti sportmenok*, The scientific theory journal «Ucheniye zapiski», № 12 (154), 348-355. Retrieved from: <https://tatyana-mamenko.ru/stilevye-tipazhi/perevod-knigi-d.larson-ot-akademii-svoe-lico/>
- Roubira, J. L. & Coudray, M. (2019). *Dixit. Revelations, Libellud*
- Sakse, A. (2018), *Pasakas par ziediem*, Rīga: Zvaigzne
- Shinoda-Bolen, J. (2020). *Bogini v kazhdoy zhenshhine*, Moskva: Amrita-Rus
- Spalva, R. (2013). *Klasiskā deja un balets Eiropas kultūrā*. Rīga: Zinātne
- Terekhina, R. N., Kryuchek, Y. S., Medvedeva, Y. N., & Zenovka, I. B. (2014). *Sovremennyy podhod k processu postanovki sorevnovatel'nyh kompozitsiy v hudozhestvennoy gimnastike*. The scientific theory journal «Ucheniye zapiski», № 8 (114), 180-185. DOI: 10.5930/issn.1994-4683.2014.08.114.p180-185
- Viner, I. A. (2012). *Level of artistry of gymnasts at the stage of primary and specialized training*. The scientific theory journal «Ucheniye zapiski», № 3 (85), 49-53.
- Zinkevich-Evstegneeva, T. D. (2021). *Praktikum po skazkoterapii*. St.Peterburg: Rech